

Op 12 februari 2026 overleed Ton de Brouwer. Hij was een van de grootste Vincent van Goghkenners. Zijn kennis over Vincent was onuitputtelijk en hij had een zeer uitgebreid archief, dat hij kort voor zijn overlijden heeft overgedragen aan het Van Gogh Museum in Amsterdam.

Ton was een zeer aimabel persoon, die zijn kennis graag deelde, ook met ons. Aan onze website heeft hij negen keer met een artikel bijgedragen aan de Funeraire Vincent van Goghroute.

Op 20.02.2026 werd hij begraven op begraafplaats Oude Toren in Nuenen, waar ook het graf van de vader van Vincent ligt.

Het Eindhovens Dagblad heeft een aantal artikelen 'in herinnering' aan Ton de Brouwer gewijd.

Nuenense Van Goghkenners Ton de Brouwer overleden

De bekende Nuenense Vincent van Goghkenners Ton de Brouwer is gisterochtend overleden. De gerespecteerde verzamelaar en onderzoeker van alles rondom de schilder is 82 jaar geworden.

Simon Rood
simon.rood@ed.nl

Nuenen

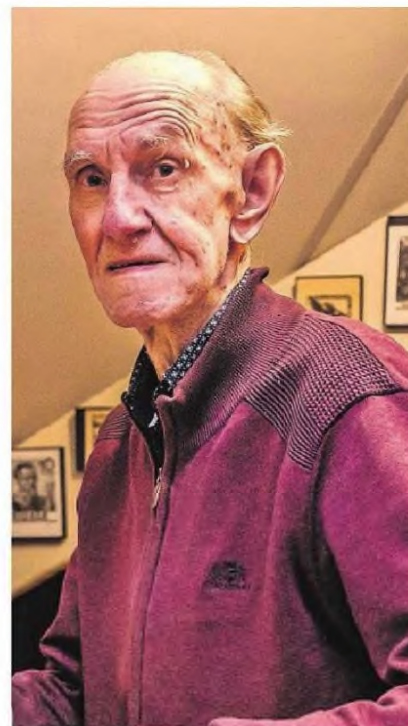
De Brouwer lag al enkele dagen in het ziekenhuis, laat zoon Gijs de Brouwer weten. „Dat kwam de laatste jaren wel vaker voor en hij kwam daar altijd weer sterker uit, maar nu ging hij plots hard achteruit. Het is goed zo, wij berusten erin.”

In Nuenen en omstreken wist niemand méér over de wereldberoemde schilder dan De Brouwer. Al op jonge leeftijd raakte hij in de ban van de kunstenaar, die eind negentiende eeuw ook in Nuenen woonde en werkte. „Driekwart van de dag besteed ik eraan. Lezen, archiveren”, zo vertelde hij *ED* in 2023.

Met zijn kennis en verzameldrift bouwde De Brouwer het op-een-na grootste archief over Van Gogh op. Dat stond bij hem thuis in Gerwen op zolder en telde bijna 44.000 items. In mei 2025 droeg hij de collectie over aan het Van Gogh Museum in Amsterdam.

‘Bekijk zijn schilderijen, bestudeer zijn brieven’

De Brouwer gold als uiterst betrouwbare vraagbaak over Van Gogh. Wetenschappers, journalisten en musea klopten regelmatig bij

▲ Ton de Brouwer. FOTO DCI MEDIA

hem aan met prangende kwesties. Het kwam zelden voor dat De Brouwer de vraagsteller moest teleurstellen. Het is mede dankzij De Brouwer dat Nuenen tegenwoordig veel aandacht besteedt aan de beroemde oud-inwoner. Als ambtenaar van de gemeente Nuenen begon hij in 1976 een documentatiecentrum, dat zou uitgroeien tot het huidige Van Gogh Village Museum.

De Brouwer had ondanks zijn grote liefde voor Van Gogh moeite met de commerciële uitbuiting van de schilder. Hij hield het liever bij de bron. „Bekijk zijn schilderijen, bestudeer zijn brieven, dan ontdek je wat Van Gogh kan betekenen in jouw leven.”

► Eén van de grootste kenners van de beroemde Brabantse schilder overleden

Met Van Gogh zette Ton de Brouwer Nuenen op de kaart

In herinnering

Ton de Brouwer
1943-2026

Nuenen neemt vrijdag afscheid van Ton de Brouwer. Hij was een van 's lands grootste kenners van Vincent van Gogh. Zonder hem was het huidige museum in Nuenen er niet geweest. „Wij zijn hem grote dank verschuldigd.”

Simon Rood
simon.rood@ed.nl
Nuenen

Ton de Brouwer was zo'n groot liefhebber van Vincent van Gogh dat hij een archief had met bijna 44.000 items over het leven, werk en de betekenis van de wereldberoemde schilder. Die woonde en werkte van 1883 tot 1885 in Nuenen, het dorp waar De Brouwer op zijn beurt het grootste deel van zijn leven woonde en werkte.

Dat archief – het ligt inmiddels bij het Van Gogh Museum Amsterdam – was een spreekwoordelijke zee aan boeken, tijdschriften, kranten, losse artikelen, ex librisen, catalogi en 'flauwekul', zoals de kassabon van een Vincent van Gogh-gehabtbal van de lokale Jumbo.

Eén klein stukje papier in die zee was veelzeggend voor De Brouwer. Het was het toegangskaartje uit 1965 van een tentoonstelling over Vincent van Gogh in het gemeentehuis van Nuenen. Als jonge twintiger bezocht De Brouwer de expositie, waar hij voor het eerst echte werken van zijn held kon bewonderen.

Tentoonstelling in 1965

Trots liet hij het begin 2025 zien aan de verslaggever van het ED. Die kwam op bezoek om zich te laten informeren voor een artikel over de bijzondere, eenmalige tentoonstelling in 1965. En bij wie anders kon je terecht voor vragen over Van Gogh en zijn Nuenense tijd?

Dat het toegangskaartje (verkoopnummer 002475) nog altijd in zijn archief prijkte, zei om te beginnen iets over de zorgvuldigheid van De Brouwer. Daarnaast was het een toonbeeld van de totale, pure liefde die hij al jong voelde voor de schilder.

Als kind in het Eindhovense stadsdeel Woensel zag De Brouwer achterop het tijdschrift *Katholieke Illustratie* afbeeldingen van beroemde kunst. „Van Gogh sprong er op een of andere manier uit voor mij”, zei hij ooit. De jonge De Brouwer knipte de plaatjes uit en bewaarde die voor al-

▲ Ton de Brouwer in mei 2023, toen koningin Máxima een van zijn boeken signeerde tijdens de heropening van het Van Gogh Village Museum in Nuenen. FOTO CHARLOTTE VERHAGEN/OCI.MFDA

▲ Ton de Brouwer (rechts) in 1976 bij de opening van het Van Gogh Documentatiecentrum in Nuenen. Naast hem staat Vincent Willem van Gogh, de neef van de beroemde schilder. FOTO HET VAN GOGH ARCHIEF TON DE BROUWER

tijd. Later, toen hij als ambtenaar werkte op het gemeentehuis van Nuenen, kreeg De Brouwer een vraag van toenmalig burgemeester Smits van Oyen. Kon hij, 'omdat hij zo'n hobby had in Van Gogh', niet iets betekenen voor de verdwaalde toeristen die zich steeds vaker aan de balie meldden met vragen over de schilder?

Dat kon Ton. In 1976 begon hij voor de gemeente een documentatiecentrum dat zou uitgroeien tot het huidige Van Gogh Village Museum. Van verdwaalde toeristen is inmiddels geen sprake meer. Aan de Berg, recht tegenover het ouderlijk huis van Van Gogh, wandelen inmiddels jaarlijks zo'n 45.000 bezoekers naar binnen. Die komen voor het levensverhaal

van de schilder, met extra aandacht voor zijn tijd in Nuenen. Dat verhaal zou nooit zo compleet en rijk verteld zijn zonder De Brouwer. „Wij zijn hem grote dank verschuldigd”, zegt huidig directeur Simone van der Heiden. „Zijn werk vormt een belangrijk fundament onder het Van Gogh-erfgoed in Nuenen.”

Warme banden met nazaten

En daarbuiten. Het Noordbrabants Museum in Den Bosch bouwde de afgelopen decennia een heuse Van Gogh-vleugel, die zonder de kennis, tips en boeken die De Brouwer schreef niet had kunnen ontstaan. Hij onderhield warme banden met nazaten van Van Gogh. Ook in Amsterdam waren ze maar wat blij met hem.

„Deze man heeft heel grote verdiensten voor de reputatie van Van Gogh als onderdeel van de provincie Noord-Brabant en de instandhouding van de waarde van zijn werk”, zo meent Louis van Tilborgh. Hij is als hoogleraar kunstgeschiedenis verbonden aan het Van Gogh Museum Amsterdam.

Onvermoeibaar wijdde De Brouwer zich, zeker ook na zijn pensioen in 2000, aan het leven van de schilder. „Driekwart van de dag besteed ik eraan. Lezen, archiveren”, zo vertelde hij het ED in 2023. Dat leidde tot een

reeks waardevolle vondsten, zoals verbeterde dateringen van werken en brieven van Van Gogh.

Regelmatig publiceerde het Van Gogh Museum daarover artikelen met koppen als 'Vondst werpt nieuw licht op Van Gogh-tekening'. Die stuurde De Brouwer vervolgens trots door naar anderen, zoals ook het ED. Niet zozeer vanuit eerbucht maar uit een poging die anderen ook te interesseren voor Van Gogh.

Passie was puur

Zijn passie voor de schilder was puur, zoals gezegd. Zo pleitte De Brouwer altijd voor het bestuderen van enkel en alleen 'de bronnen': de tekeningen, schilderijen en brieven van Van Gogh. „Probeer daarin te vinden wat Van Gogh voor je kan betekenen”, zei hij tegen wie het maar wilde horen.

Hij gruwde van de eindeloze reeks aan producten, bedrukt met zonnebloemen, amandelbloesem en irissen. „In Amsterdam verkoopt het museum tassen, dekbedden en hondensjassen met beeltenissen van Van Gogh”, verzuchtte hij in 2023 tegen-

Deze man heeft heel grote verdiensten voor de reputatie van Van Gogh

– Louis van Tilborgh, Van Gogh-kenner

over het ED. „Dat vind ik in zekere mate respectloos”, vervolgde De Brouwer. „Hier in Nuenen snap ik dat een frietrent zich De Aardappelers noemt, want de eigenaar wil geld verdienen, maar dat heeft niets met de schilder te maken.” Hij keerde zich ook openlijk tegen de veelbesproken bronzen beelden van De Aardappelers in het Park.

In zijn missie om het leven en werk van Van Gogh uit te dragen was De Brouwer soms misschien wat star, maar als persoon was hij de zachtmoedigheid zelf. „Een eerlijke, faire man die ook met ironie over zijn eigen rol kon spreken”, zo omschrijft Van Tilborgh hem.

In maart 2023 kreeg De Brouwer het ereburgerschap van Nuenen. Bij de uitreiking wees hij het publiek in het Klooster er fijntjes op dat Van Gogh óók erburger is van Nuenen. „Die heeft hier een standbeeld”, zei hij met een ondeugende grijns. „En nou weet ik, dat de gemeente graag bronzen beelden plaatst...”

Donderdag 12 februari overleed De Brouwer op 82-jarige leeftijd. Zijn laatste rustplaats is op de Oude Begraafplaats in Nuenen, vaak geschilderd door Vincent van Gogh. Hij krijgt een plaatsje naast zijn eerste vrouw Miek. En wie rust enkele meters verderop? Juist, Theo van Gogh (1822-1885), dominee en vader van Vincent.